

תני רבי חייא (יומא ו): הזב והזבה המצורע והמצורעת בועל נדה וטמא מת מבילתן ביום, נדה ויולדת מבילתה בלילה. אמר רבי זירא זאת אומרת בועל נדה אינו כנדה וטובל ביום. בועל נדה מטמא משכב ומושב דכתיב (ויקרא טו, כד) ואם שכב ישכב איש אותה. ותני בתוספתא (זבים פ"ג ומגילה פ"א) "אין בין זב לזבה אלא שהזב טעון ביאת מים חיים וזבה אינה טעונה ביאת מים חיים. זב וזבה מבילתן מדאוריתא, נדה יימדרכנן היא."

וכי טבלה לא תישוף מישחא ולא תכחול עינה, "דאמר שמואל (נדה טז). כוחלת אם לרפואה הרי זה חוצץ ואם בשביל שתראה עיניה פורעית אין חוצצת, ושנו חכמים "כוחל שחוזן מן העין חוצץ. אמר רב יהודה כל השמנים אין חוצצין [חוזן משמן המור, ונהגו בנות ישראל בעצמן שאין סכות שמן בשעת טבילה כל עיקר. אמר רבי אמי בר אבא (שם) "נדה שחקיזה דם וטבלה אם בתוך שלשה ימים אין חוצצין מפני שלא מקודמת, אחר שלשה ימים הרי אילו חוצצין. ושנו חכמים (תוספתא ספ"ו) ⁶ כל החוצץ "בכהנים חוצץ בנדה ובגר בשעת טבילה, ולחולין אינו חוצץ. (מקואות פ"ח) נדה שנתנה מעות בפיה וירדה וטבלה מהרה מטומאתה, אבל טמאה על גב רוקת. נתנה שיערה בפיה קפצה "פיה קרצה שפתותיה כאילו לא טבלה. האוחז באדם ובכלים והטבילן טמאין, ואם הדיח ידיו במים מהורין, ירבי שמעון אומר עד שירפה שיבואו בהם המים. בית הסתרים והקמטין אין צריכין שיבואו בהם המים. (שם פ"ט) בצק שתחת הצפורן חוצץ, צואה שתחת הצפורן אין חוצץ.

⁷ וכד סלקא מטבילה מיחייבא לברוכי, דתניא (פסחים ו): טבל ועלה בעלייתו אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וציונו על הטבילה.

הגהות הרא"ש פ"ט

יב. פ"ט פוס' שנת וע' רש"י סנהדרין פ"ו: יג. פ"ט מדרשא דלקמן. יד. ע"ש פ"ט ק"ט ס"ק י"ד. טו. ע"ש. טז. ז"ל קורמא. ז. בתוספתא א"ת: זכלים. יח. וע' נ"א א"ר פ"ט ש"ג מש"כ בשם ר"מ ע"ד אלו, וע' פוס' דהה סו ד"ה פתח. יט. נ"ב: י"א. כ. ע"ש פ"ט ס"ק ל"ה. כא. ע' טו"ש פ"ט ר' ס"א.

הגהות בן אריה

ודין דג' ימים למד מריבא כו'. ועכ"פ ילא לנו מדברי הרמב"ם, דפ"י שרמין שכתב בזה"ג, הוא שריטה צנצנה. יב. בתוספתא (פ"ו ה"ח) מחלק דנרפוי אינו חוצץ הציאו הפוסקים, והזה"ג כתב סתמא דחוצץ, ואפשר משום שאין אנו בקיין מה נקרא רפוי, וכ"כ האחרונים ע' ב"ה צו"ד ובש"ך ס"ק ק"ח.

יג. לקמן יליף הבה"ג לטבילת נדה מהקישא דנדה לזבה. ועיין ח' יצמות מז: ד"ה במקום ובשאר דוכתא צמ'. ומ"ש הח' בשם רב יהודאי גאון, כתוב בשם"ג בשם רב האי גאון. ודברי הבה"ג שלפנינו לכאורה ז"ע, דהא צנצנה נמי לא כמיז צנצנה טבילה ואפשר דיליף לה מדכתיב וספרה לה שצעת ימים ואחר תטהר, פ"י ע"י טבילה במקוה, וז"ע.

יד. לאמר שמואל כוחלת אם לרפואה כו' אמר רב יהודה כל המשנים אינן חוצצין חוץ משמן המור כז"ל. ועיין בש"ך שם שהציא דברי הבה"ג אלו, ולא ידעתי מקומן. ומימרא דשמואל א"תא בגמרא צגגנון אחר, הציאו הבה"ג לקמן. ונראה דהבה"ג גם כאלן כיון למימרא זו, אלא שכתבה צגגנון אחר, ומפרש ואם היו עיניה פורחת פ"י קטנות וקלושות כמו פורעות (מעניט ט:). ע"ש, והיינו שיהיו עיניה קטנות מאוד וכוחלת כדי שיהיו עיניה פורעות פ"י גלויות וגדולות, ואפי' שעל גבי העין אינו חוצץ, משום שהיא צריכה לזה שעל גבי העין שבה נראה העינים גדולים ואינה מקפדת. ולפ"ו משמע הא דלרפואה חוצצת היינו שצחץ לעין, ומשום דלרפואה אינה צריכה למה שהוא צחץ ומקפדת, אבל שצפנים אפילו לרפואה אינה חוצצת. וע' בחכמת אדם שער בית הנשים אות (כ"א) י"ב דמפרש כפשטא דלרפואה אפילו חוץ העין חוצץ, דאי לא היתה צריכה לרפואה היתה מקפדת כמו רטיה דחוצץ. [ועיין בנודע ביהודה במהדורא חנינא ס"י קל"ה]. ולפ"ו ז"ל דהאי מימרא לאו היינו מימרא דלקמן, וג' חלוקים בדבר דלרפואה אפילו צחץ העינים חוצץ, ולנוי חוץ עין אינו חוצץ [והיינו מה שכתב הבה"ג אם בשצל שפיהו עיניה פורעות היינו לנוי], וחוז' לעין חוצץ דלנוי אינה צריכה חוץ לעין, ואם היו עיניה פורחות אפילו חוץ לעין אינו חוצץ, וכפרש"י.

וכד טבלה וסלקא ומשכחא מידי עילוי גופה מהני דאמרינן, צריכה למיהדר טבלה זימנא אחריתי, דתניא (חולין י.) טבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ, אפילו יושב ועוסק באותו המין כל היום כולו הרי זה חוצץ, עד שיאמר ברי לי שלא היה בשעת טבילה.

יזמנלן דבעיא נדה טבילה, דאקשה רחמנא לזכה מה זכה בעיא טבילה אף נדה בעיא טבילה.

וכד טבלה מיחייבא למיטבל⁸ בדוכתא דאית ביה ארבעים סאה, דתניא (פסחים קט.) (ויקרא טו, טז) ורחץ את בשרו במים במי מקוה, כל בשרו, במים שכל בשרו עולה בהן, וכמה הן, אמה על אמה ברום שלש אמות ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים סאה. יזבדלא נפיש מיא למירמא בהו איתתא כולה קומתה, מיגנדרא כביניתא ושפיר דמי. ימר רב אחא משיבחה הכי הוה אמר יישיהיכי דסכיר נהרא לא סלקא לה טבילה לאיתתא, ואמר מר שמואל הוה מעשה דסכרוה לנהרא דבי ברניתא ושרא אכא למיטבל בה אמה, אמרו ליה יקמן היית, אמר להו גדול הייתי, אמר ליה דילמא הוה בזר ביה "פורתא דשפכי מיא להדדי דלעולם ליפי מהדדי ולא פסיקי מהדדי. [209] והיכא דאיכא דוכתא דקריר עלמא ולא יכלה איתתא למיטבל אסירא ולא משתריא עד דטבלה במים יחיים.

אמר רב יהודה (מכות ד.) יחבית מליאה מים שנפלה לים הגדול הטובל שם לא עלתה לו טבילה, אי איפשר לשלשת לוגין שלא יהו במקום אחד, ודווקא ים הגדול דקו וקיימן אבל נהרא בעלמא לא.

וצריכה⁹ למישרא מסורקא ברישא סמוך למבילתה, דשלח רבין באיגרתיה (נדה סח.) "אשה לא תחוף בערב שבת ותטבול במוצאי שבת, ותמה על עצמך היאך אשה חופפת ביום וטובלת בלילה. ואי אתרמי לה טבילה בי שימשי דשבתא דלא איפשר משום אתורי שער, חייפא ביממא דערב שבת וטבילה בליליא דשבת,¹⁰ ואפילו איתרמי לה חמישי וערב שבת ימים טובים דלא איפשר למיחף בהו זמן טבילה לילי שבת היא, חייפא מרביעי בשבת וטבילה בלילי שבת, משום דטבילה בזמנה מצוה.¹¹ וכי קא אמרינן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שבת, דווקא דההוא מוצאי שבת יום טוב הוא וטובלת מפני שטבילה בזמנה מצוה.¹² וכי גדלה מזיה לא תקטרינן לראשי צוציאתא, זימנין ידמיקרין אחדא בינתא והויא

[אוצר החכמה 1234567]

הגהות הרא"ש פ"ב

כב. ע' מוס' יומא עט. ומגיגה יא [ויצמות מ:] ונראה ש"פ ס' מ', וע' אר"י ס' שני"ט. כג. הוצא בש"ך שם סק"נ וע' סה"י לר"מ ס' מרכ"ב ושם דף ע"ח ע"ד. כד. ע' שאלמות לו. (והנראה דסכיר וכו'). כה. נר' פירושו בשאין צומא מ' סאה, וע' לקמן אות לו, וקמ"ל דלא תימא דמטהר ככ"ש כמעין נכן נראה לפענת, למרות העששש ככמ" — העורך] וכ"מ ב"אורי בספר אר"י של"ו. כו. פשוט דלאו דוקא, וכ"מ במשניות יעקב ס' מ"ד וכוונתו שלא נשתנה גאור. כז. ע' רש"י, אולם הגאון נר' דמפרש לה כהרמב"ם וע' ר"מ פ"ו ממקואות ה"י. כח. ע' שאלמות שם ומוס' שם ד"ה כך. כט. דמיקטרא, כ"ה בשאלמות.

פירוש הרע"ז הילדסהיימר

8. בנוסחת הילדסהיימר נוסף "במיא חיי ובדוכתא וכו'" (וע' לקמן סוף קטע זה — העורך). וכ' ע"ז הראב"ד בבעה"ג דשבוש הוא אולם נראה דמיניה וביה מוכח שאין הכוונה למים חיים שאילו כן מ"ס ל"ל, אלא כוונתו לאפוקי שאובין או שקבלו טומאה. (רעז"ה, רעז"ה י-ם)
9. בכת"י מילאנו "למישדא" וכן תרגם בהלכות ראו "להשליך". (רעז"ה י-ם)
10. מובא ראב"ה ח"א עמ' 212, ספר הישר שו"ת עמ' 97, ובבעה"ג דיני חפיפה דוחה פסק זה. (רעז"ה י-ם)
11. ליתא בנוסחת הילדסהיימר (ר' הגהת ראש"ט) אבל הובא בספר הישר לר"ת ס' תרכב בשם רב יהודאי גאון. (רעז"ה)
12. ר"ל, דאם גדלה שיערה (בחל טבילה במו"ש הסמוך ליו"ט) לא תקשור ראשי השער בשער עצמה כמנהגה בחול דיש לחוש לנימא אחת קשורה. (רעז"ה)

הגהות בן אריה

וכן מה שכתב אמר רמי בר אבא נדה שהקזיה דס כו' מפני שלא קורמות נראה דכ"ל פ' שצמוך ג' ימים עדיין אינו נעשה קרום מן הדם, ואינו חוצץ, אבל לאחר ג' ימים מתייבש הדם ונעשה קרום וחוצץ. וגם זה לא כתב כמו לשון הגמרא ממנו, דצנמרא ליחא ריבדא דכוסילתא כו' כתבה הצה"ג לקמן, וכאן כתב הכוונה מהמאמרים וצנמנון אחר. טו. בשאלמות פ' אחרי מות ס' ז"ו ליחא הא דכתב הצה"ג לקמן ונהרא דסכור דאית ציה עקולא דאית ציה ארצעין סאה ה"ל כמקוה דאית ציה ארצעין סאה וש"ד לטבולי ע"כ, ומ"ש כאן ליחא התם. ונראה דכאן מיירי דלית ציה מ' סאה, וכן משמע לקמן דאמרי ליה דלמא צור כו' דלעולם ליפי מהדדי, כלומר מחוצרין יחד עם הנהר. וסגרת מר שמואל נריך לומר דס"ל דאף דסכר נהרא, מ"מ אי אפשר שלא יהיה מחוצרין קצת המים בכמה מקומות עם מי הנהר, ועדיף משני מקואות, ולא צעיק חיבור כשפופרת הנוד. [ועיין מקואות פ"ו מ"ה אס היה שק כו' ופ"ו מ"ז וצחורו"ט שם ד"ה ואפילו]. ועיין (עירובין מח.) וע' סגיגה כב. דהא ארעא כולה חלחולי מחלחלא כו', וזה הוא סגרת החולקין עליו. ועיין ספר הישר לרבינו חס ס' מרכ"ב שהצא דברי הצה"ג הללו ונ"ע שם. טז. כלומר אין מציאין ראה מן הקטן, כדאיחא (במגילה כ.). יז. נראה דהיינו כשפופרת הנוד, ועיין. יח. ע"ש.

הלכות הלכות נדה גדולות תמא

חציצה, דאמר רבה בר רב הונא (שם 10.) נימא אחת קשורה חוצצת. ובעידנא דטבלה לא תכרוך עילוי מיזיה מידי, דתנן (שבת 10.) לא תצא אשה לא בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן, ולא תטבול בהן עד שתתפס. וחומי שיער לא חייצי.

[אח"ח 1234567]

תבעי נת"ר בחמי"ן למד"ה לטבו"ל ע"ל גבי"ל כלי"ם סימן.

אמר רבא (נדה 10.) י"תבעוה להנשא וניפייסה, צריכה לישב שבעה נקיים. רבינא איעסק ליה לבריה בי רב חביבא אמר ליה לליום פלוני נכתוב כתובה, איעכב שבעה יומי יוהדר אתא, אמר ליה מאי טעמא איעכב מר, אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רבא תבעוה לינשא וניפייסה צריכה שתשב שבעה נקיים, אמר ליה אימר דאמר רבא בגדולה דשכיחי בה דמים בקטנה דלא שכיחי בה דמים מי אמר, אמר ליה בפירוש אמר רבא לא שנא גדולה ולא שנא קטנה, גדולה טעמא מאי, דמחמדיא, קטנה נמי מחמדיא.

אמר רבא (שם 10.) אשה לא תחוף לא בנתר ולא בחול, נתר מיקטיף מיזיא^א. אמר אממר משמיה דרבא אשה לא תחוף אלא בחמין ואפילו ב"בחמי חמה, ¹³⁶דמשרו מיזיא, וקרירי מסרי מיזיא ולא עיילין בהי מיא. ואמר רבא לעולם ילמד אדם בביתו שתהא אשה מדיחה קמטיה בשעת טבילה. אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה בשפחתו של רבי שטבלה ועלתה ונמצא לה עצם בין שיניה והצריכה רבי טבילה אחרת. ואמר רבא טבילה ועלתה ונמצא עליה דבר חוצץ, ל"אם באותו היום שחפפה טבילה אין צריכה לחוף ולטבול, ואם לאו צריכה לחוף ולטבול^ב, מאי ביניהו, ידאיכא ביניהו סמוך לחפיפה טבילה, ל"ואיכא דאמרי מיחף ביממא ומטביל בליליא.

ואמר רבא לא תעמוד אשה על גבי כלי חרש ותטבול. סבר רב כהנא למימר טעמא מאי משום גזירת מרחצאות, הא ל"גבי אסילתא שפיר דמי, אמר ליה רב חנן מנהרדעא התם טעמא מאי משום דבעיתא, אסילתא נמי בעיתא.

וצריכה כה¹⁴ לפרהודי נפשא משובנא דאמר רב שמואל בר רב יצחק אשה לא תטבול בנמל.

הנהגות הרא"ש פ"ד

ל ע"ש. לא ע"ש. לב אם סמוך ל"ל לחוף ולטבול, ואם לא נרץ לחוף ולטבול. לג ע"ש. לד. נ"ב: על.

פירוש הרע"ז הילדסהיימר

13. בנוסחת הילדסהיימר הגירסא "אשה לא תחוף אלא בחמין ואפילו בחמי חמה, משום דקרירי מסריך מיזיא ולא עילין בה מיא" ולדינא יוצא כמו לגירסתנו, אולם בשאלות הגירסא כדלעיל אבל בתוספת האות וי"ו לפני מסריך, ואז קאי משום דקרירי על חמי חמה שנחשבים קרים ביחס לחמי האור ולכן גם הם כקרים מסריך מזיא ואסרינן להו. (רעז"ה י-ם)

14. בכת"י רומי "לפרהודי נפשה משיכנא" נראה כוונתו

הנהגות בן אריה

יט. ע"ש. כ. וע' רא"ש.

כא. נ"ב: ובחול משום דמסריך.

כב. עיין נוסחת הש"ס (דף 10:) שלפנינו, ועיין בשאלות פ' אחרי מות סי' נ"ו ובשאלות שלום שם אות ק"ה, מה שהאריך בציאור הנוסחאות לדינא, ומה שתמה על הרא"ש ועל הסמ"ג סותרין צעדותן מה שראו צפי' ר"ם, שהרא"ש מציא (טהלכות מקואות) בשם ר"ם דנחמי חמה לאסור, והסמ"ג מציא להחיר,

ע"ש היטב. ואף שלא זכינו לראות פירושי רבינו חננאל ז"ל, נראה צעני שצפי' ר"ם היה הגי' והנוסחא כמו שהוא צצה"ג שלפנינו, אלא שהרא"ש מפרש דמשרו מציא כפי' רש"י מקשין את השערות, לכן כתב צצמו לאסור נחמי חמה, והסמ"ג מפרש דמשרי כעין שרייה, כלומר שהשער נחפף היטב, כמ"ש הסמ"ג ע"ש, וכל א' לא העתיק רק הכוונה לפי פירושו צצ"ת. ודברי הסמ"ג צפי' נראה נכון מאוד. וכן הוא ציאור דעת הצצה"ג באמת. ונראה דגם בשאלות שם חסר הלשון, וז"ל כמו שהוא צצה"ג לפנינו, וא"כ לדינא כל הגאונים מסכימים להחיר נחמי חמה וכדעת כל הפוסקים, וכפסק הרמב"ם פ"ב מה' מקואות הי"ם והשו"ע יו"ד סי' קצ"ט ס"ב. וכן מצינו סתירה בדברי הפוסקים בדעת ר"ם צצור חו"מ סי' קמ"ט, צין הטור והנימוקי יוסף, כמו שהעיר שם הצ"ח. וגם שם אינו מציא להדיא בדברי ר"ם, וכמ"ש צה צציאורינו לצעל העיטור בצרכה.

כג. חסר כאן איכא דאמרי שצגמרא (דף 10:), וע' צי' יו"ד סי' קצ"ט חילוף נוסחאות צזה.

כד. עיין גמרא שם (נדה דף 10:) ועיין צי' שם. ולפי לשון הצצה"ג ה"פ דאיכא ציניהו סמוך לחפיפה טבילה, כלומר דללישנא דנאחמו היום לא צריכין להיות דוקא סמוך, אלא כל שהוא צצאות יום סגי, ולא צעי טבילה אחרת, ולאידך לישנא צעינן דוקא סמוך. ואיכא דאמרי דאיכא ציניהו לאידך גיסא, דאי חפפה ציום סמוך לחשיכה וטבילה צלילה צסמוך ואח"כ מציא עליה דבר חוצץ, דלהך לישנא דנאחמו יום, צעי טבילה, ולהך לישנא דסמוך, לא צעי טבילה, ועי' צצו' ד"ה איכא ציניהו (שם) וצצ"י שם. כה. פי' שצריכה להרחיק את עצמה מעוצרים ושמים, ומפרש כפי' ר"ם עיין שם צצו' (דף 10: ד"ה אשה).

אמר רב גידל אמר רב (שם יז.) נתנה תבשיל לבנה וטבלה לא עלתה לה טבילה. להמפשלת בנה לאחוריה וטבלה לא עלתה לה טבילה, ואע"ג דליכא השתא, אימר כידידיוני נפל. אמר רמי בר אבא הני ריבדי דכוסילתא עד תלתא יומי לא חייצי, מיכאן ואילך חייצי. אמר מר עוקבא לפלוג שבועין לח אינו חוצץ יבש חוצץ, ואמתי נקרא יבש, משמתחיל לירוק. אמר שמואל כוחל שבתוך העין אינו חוצץ שעל גבי עין חוצץ, ואם היו עיניה פורחות אפילו שעל גבי העין נמי אינו חוצץ. אמר רבי יוחנן עמצה עיניה ביותר פתחה עיניה ביותר לא עלתה לה טבילה. אמר רבי שמעון בן לקיש אשה לא תטבול אלא דרך גדלתה, כדתנן האיש נראה כעודר וכמוסק זיתים, האשה נראית כאורגת וכמיניקה את בנה¹⁵.

והיכא דאיכא מיא דדאלו בדוולא ומלו בחצבא לא סלקא להו טבילה, דתניא (תריכ פר' שמיני פ"ט) אילו נאמר מקוה מים שומעני ימלא בכתף ויעשה מקוה, ת"ל מעין מה מעין בידי שמים אף מקוה בידי שמים. ונהרא דסכיר ואית ביה עקולא דהוי ארבעים סאה, כמקוה דמי ושפיר דמי לטבילה. ומקוה דנפלו ביה שלשת לוגין מים שאובין פסולת, יואי אמשיכונן מבראי ודרו ואזלו למקוה לא פסלי, (תמורה יב.) למיכדי אתא רב דימי שאובה שהמשיכה טהורה, ומצטרפי לארבעים סאה, דתניא רבי אליעזר בן יעקב אומר גג שיש בו עשרים ואחד סאה מי גשמים ממלא בכתף תשע עשרה סאין ופותקין למקוה והן טהורין, שהשאובה מטהרת ברובה ובהמשכה. ואי אמשיכונן אידי מרזיבא פסלין, דתניא (תוספתא מקואות פ"ד, ב"ק יז.) צינור שחקקו ולבסוף קבעו פוסל את המקוה, קבעו ולבסוף חקקו אין פוסל את המקוה.

תנו רבנן (נדה סא:) בגד צבוע מיטמא משום כתם, רבי נתן בן יוסף אומר אין מטמא משום כתם, שלא תיקנו בגדי ציבעונין לנשים אלא להקל על כתמיהן.

וכל ימי טמאה אסיר ליה למיכל על פתורא דגברא, דתנן (שבת יא.) כיוצא בו לא יאכל חזב עם הזבה מפני הרגל עבירה. אמר רבי יצחק ברבי חנינא אמר רב הונא (כתובות סא.) כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ ממוזגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו. אמר רבא הצעת מיטה בפניו אסור שלא בפניו מותר. מוזגת הכוס, שמואל כי הוה משקיא ליה דביתהו בימי נדה הוה משניא שנויי יהבה ליה בשמאליה, אביי יהבה ליה אפומא דכובא, רבא מחתא ליה על בי סדיא, רב פפא אשרשיפא.

ואי קביע לה זמנה דחזיא ביה ואמרה לא חזאי, אי נמי אמרה כזה ראיתיו ואיבדתיו, מהימנא, כדתניא (נדה כ:) נאמנת אשה לומר כזה ראיתיו ואיבדתיו. אמר רב חנינא בר כהנא אמר שמואל (כתובות עב.) מנין לנדה שסופרת לעצמה, שנאמר (ויקרא טו, כח) וספרה לה לדעתה. והיכא דהוחזקה נדה בשכנותיה, כגון דהויא לבישא הנך מאני דלכשה בנדותה, ובא בעלה ואמרה טהורה אני, לא מהימנא ואסירה, דאמר רב יהודה הוחזקה נדה בשכנותיה ושמשא לבעלה לוקה עליה משום נדה. ואמרה טמאה אני וחזרה ואמרה טהורה אני, (כתובות כב.) אם נתנה אמתלא לדבריה נאמנת.

¹²³⁴⁵⁶⁷אח"כ
אוצר החכמה

הגהות הרא"ש פ"ב

לה. גי' ר"ת. לו. ע' תוד"ה פתח ודל"ש מקואות סי' ל"ה שהיה להם גירסא אחרת בספרם. לז. ע' שאלתם לו. למ. ע"ש וכתוד"ה ולין כי דברי ה"ג הם ממש דברי השאלות.

הגהות בן אריה

כו. ע' פי' ר"ח וע' רי"ף.
כז. עיין תו' (תמורה יז:) ד"ה ולין המים, ובסמ"ג ה' מקואות, מה שכתב על לשון השאלות, שהוא כלשון הזה"ג כאן.
כח. ע"ש חוס' ובסמ"ג הלכות מקואות.
כט. מלשון זה נראה לכאורה דעת הרמב"ן (הוצא בטור יו"ד סי' קפ"ה) דדוקא באמרה טמאה אני מהני אמתלא, אבל בהוחזקה נדה דהיינו צמעה לא מהני אמתלא. ועיין בשאלות ובשאלות שלום שם בפ' אחרי מות, ומצא שם להדיא דעת השאלות דעת הטור דאף בהוחזקה נדה מהני אמתלא, ולפ"ז אפשר דגם דעת זה"ג כן אלא שכתב הדין כדליתא בגמרא, ובשהוחזקה נדה מהני (צמכ"ט) [כמש"כ]. ועיין באחרונים שהאריכו בזה. ועיין בתשובת שור סי' א' ס"ק ע"ח — ע"ט ודבריו נכונים מאוד לדינא, דכל שהוחזקה בשכנותיה לנדה, הן על ידי מעשה, או על ידי אמירה, בעלה לוקה עליה, אבל כל שלא הוחזקה עדיין מהני אמתלא ע"ש. אך מה שכתב שם בסוף דבריו צמיק ע"ט וז"ל עוד משמע לי מלשון רש"י כו' דל"ש עדים

פירוש הרע"ז הי"ד פ"ב הי"ב

דצריכה לפרוק מעצמה פירור עלים וכדומה, דלא תטבול בנמל משום חציצה (רע"ז ה). ובכת"י מילאנו "לפרהווי נפשה משיכנא" לפי הרי"ן אפשטיין פירושו "להשתמר מטיט". (רע"ז ה י"ט)
15. הובא בסה"י סימן תרכב בשם בה"ג יערייש"ה מה שהביא בשם רבינו משולם וכעס עליו. (רע"ז ה)

ושפחה מיחייבא למנקט ימי נדה לבעלה, דתניא בנידה (כריתות ז: ותר"כ מצורע פ"ה) (ויקרא יב, ב) דבר אל בני ישראל אין לי אלא בנות ישראל גיורת ושפחה המשוחררת מנין, ת"ל אשה מכל מקום.

איתמר (נדה טו.) אשה שיש לה ווסת והגיע שעת ווסתה ולא ראתה ולבסוף בדקה, אמר רב בדקה ומצא לדם טמא טמא, לדם טהור טהור, ושמואל אמר אפילו בדקה ומצאה טהור טמא, שאורח בזמנו כא, והילכתא כרב דכל היכא דפליגי רב ושמואל באסורי ולא פסיקא הלכה כרב, וכל היכא דפליגי רב ושמואל בדיני הלכה כשמואל.

(שבועות יח.) היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד, חייב, זו היא מצות עשה שבנדה. אמר מר פירש מיד חייב, היכי עבד, אמר רב הונא משמיה דרבא נועץ צפרניו בקרקע עד שימות אביטו. תנו רבנן (נדה טו.) הרואה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושנייה ושלישית, מכאן ואילך לא תשמש אלא תתגרש ותנשא לאחר, נשאת לאחר וראתה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושנייה ושלישית, מכאן ואילך לא תשמש אלא תתגרש ותנשא לאחר, נשאת לאחר וראת דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושנייה ושלישית מיכאן ואילך לא תשמש עד שתבדוק את עצמה, כיצד בודקת עצמה, מביאה שפופרת ובתוכה מכחול ומוך מונח לו על ראשו אם מצאה דם על ראשו בידוע שהוא מן המקור ואם לאו בידוע שהוא מן הצדדין, יש לה ווסת תולה בווסתה, אם יש לה מכה תולה במכתה, ואם היה דם נידתה משונה מדם מכתה אינה תולה. נאמנת אשה לומר מכה יש לי בתוך המקור שממנה יוצא דם דברי רבי, רבן שמעון בן גמליאל דם מכה הבא מן המקור טמא, ורבתינו העידו על דם מכה הבא מן המקור שהוא טהור, מאי בינייהו, אמר עולא מקור מקומו טמא איכא בינייהו. שפופרת לאגבורי מגברא ליה, אמר שמואל שפופרת של אבר פיה רצוף לתוכה. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן ותבדוק עצמה בביאה שלישית של בעלה ראשון, לפי שאין כל אצבעות שוות, ותבדוק בביאה ראשונה של בעל שלישי לפי שאין כל כוחות שוין.

תניא (שם עב.) לא אמר רבי אלעזר בן עזריה אחד עשר יום שבין נדה לנדה הלכה למשה מסיני, והי נידה, תלתא דזבה ושבעה נקיים, ואי חזיא יומא דתריסר חזרה לה לנדתה.

(שם טו.) ההיא איתתא דכל אימת דהוה סלקא מטבילת מצוה הוה חזיא דם, אתאי לקמיה דרבי יוחנן אמר לה בתי זילי גלאי לחבירתך כי היכי דליבען עלך רחמי, דתניא (ויקרא יג, מה) וטמא טמא יקרא צריך להודיע לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים, וכן מי שאירע לו דבר מודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים, אמר רב יוסף הוה עובדא בפומבדיתא ואיתסיאת.

(נדה גס.) האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם, רבי מאיר אומר אם עומדת מטהורה אם יושבת מטהורה, רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טהורה. אמר שמואל ואמרי לה אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי, וכן אורי ליה רבי אבא לקולא הלכה כרבי יוסי.

(שם סד.) נשים בבתולים כגפנים, יש גפן שיינה אדום, יש גפן שיינה שחור, יש גפן שיינה מרובה, יש גפן שיינה מועט. רבי יהודה אומר כל גפן שיש בה יין ושאין בה יין זו דורקטי, מאי דורקטי דור קטוע, שאין להם לא דם נדה ולא דם בתולים. תני רבי חייא כשם שהשאור יפה לעיסה כך דמים יפין לאשה. תנא משום רבי מאיר כל אשה שדמיה מרובים בניה מרובים.

היה רבי מאיר אומר (שם סה.) מראי דם משונים זה מזה, כיצד, דם נדה אדום וזהו דם בתולים אינו אדום ואנו זהו, דם נדה בא מן המקור דם בתולים מן הצדדין. אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן זו דברי רבי מאיר אבל חכמים אומרים כל מראה דמים אחד הן.

אמר רב הונא (שם לה.) זוב דומה למי בצק של שעורים, תניא נמי הכי זוב דומה למי בצק של שעורים. זוב

הגהות הרא"ש פ"ו

למ. גמ' אפגור. מ. ז"ל דהיפק.

הגהות בן אריה

כשרים לזה והשכנות נאמנות כו' ומהיות דבר זה חדש כו'. אין ל. תיבות דם מוסגרות ונ"כ: לפנינו ליתא.

זה דבר חדש כי כן כתב בפירוש המ"מ נמי קט"ו ס"ק ד', לא. ע"ש.

וכן מוראה הלשון בשכינותיה דקאי על נשים שמינותיה.

תמד

הלכות

הלכות נדה

גדולות

בא מבשר מת, שכבת זרע בא מבשר חי. זוב דוחה ודומה ללובן ביצה מוזרת, שכבת זרע קשורה ודומה ללובן ביצה שאינה מוזרת.

אה"ח 1234567

(שם סה:) רב ושמואל דאמרי תרויהו הלכה בתינוקת בועל בעילת מצוה ופורש, תניא רבותינו חזרו ונמנו הלכה בועל בעילת מצוה ופורש. אמר עולא כי הווי רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש בתינוקת לא הווי מסקי מינה אלא כדמסיק תעלא מבי כרבא ואמרי בועל בעילת מצוה ופורש, וגומר ביאתו ואינו חושש, וצריכה שבעה נקיים לבר מההוא יומא דאינסיבא ביה.

פליקו להו הלכות נדה

1212 הדפוס

הגהות הרא"ש פרויב

מא. ע' טו"ט ע הל"ג.